

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2023. gada 6. martā

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Artūrs Kučs un Anita Rodiņa, izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Nataļjas Titimovas (*Natalia Titimova*), Jeļenas Logunovas (*Elena Logunova*), Oļega Besedska (*Oleg Besedskiy*), Nataļjas Jemeljanovas (*Natalia Emelianova*), Alevtinas Suncovas (*Alevtina Suntsova*), Natālijas Pavļenko (*Natalia Pavlenko*), Olgas Truškovas (*Olga Trushkova*), Nikolaja Žuravļova (*Nikolay Zhuravlev*), Nikolaja Proņina (*Nikolai Pronin*) un Olgas Pastores (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēji) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 3/2023),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Imigrācijas likuma pārejas noteikumu 58. punktu, kā arī 2022. gada 22. septembra likuma “Grozījumi Imigrācijas likumā” (turpmāk – Grozījumi) 5. pantu, ciktāl ar to izslēgts Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punkts, (turpmāk arī – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 96. pantam un par spēkā neesošu no izdošanas brīža;

1.2. izskatīt lietu prioritārā kārtībā līdz 2023. gada 1. aprīlim.

2. Imigrācijas likuma pārejas noteikumu 58. punkts noteic: “Krievijas Federācijas pilsonim, kas ir saņēmis pastāvīgās uzturēšanās atļauju saskaņā ar šā likuma 24. panta pirmās daļas 8. punktu, pastāvīgās uzturēšanās atļauja ir derīga līdz 2023. gada 1. septembrim. Ja persona vēlas atkārtoti saņemt pastāvīgās uzturēšanās atļauju, tā līdz 2023. gada 1. septembrim iesniedz apliecinājumu par

valsts valodas apguvi atbilstoši šā likuma 24. panta piektajā daļā noteiktajam. Pastāvīgās uzturēšanās atļauja personai netiek izsniegta, ja izpildās kāds no šā likuma 34. panta pirmās daļas nosacījumiem.”

Saskaņā ar Grozījumu 5. pantu no Imigrācijas likuma tika izslēgts citstarp 24. panta pirmās daļas 8. punkts. Attiecīgi Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punkts līdz 2022. gada 24. septembrim paredzēja, ka pastāvīgās uzturēšanās atļauju šajā likumā noteiktajā kārtībā ir tiesības pieprasīt Latvijas Republikā dzīvojošam ārzemniekam, kurš pirms citas valsts pilsonības iegūšanas ir bijis Latvijas pilsonis vai Latvijas nepilsonis.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēji ir Krievijas Federācijas pilsoņi, kuriem ir izsniegtas pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, pamatojoties uz Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punktu. Saskaņā ar apstrīdētajām normām no 2023. gada 1. septembra viņiem izsniegtās pastāvīgās uzturēšanās atļaujas zaudēs spēku. Savukārt, lai atkārtoti saņemtu pastāvīgās uzturēšanās atļauju, Pieteikuma iesniedzējiem līdz 2023. gada 1. septembrim jāiesniedzot apliecinājums par valsts valodas apguvi atbilstoši Imigrācijas likuma 24. panta piektajā daļā noteiktajam, kā arī jāpierādot tas, ka

tiem ir regulāri finanšu līdzekļi un to nepārtraukta uzturēšanās Latvijā, ieskaitot laika periodu pirms apstrīdēto normu pieņemšanas.

Pieteikumā norādīts, ka ar apstrīdētajām normām Pieteikuma iesniedzēji tiek nostādīti nevienlīdzīgā situācijā salīdzinājumā ar citiem bijušajiem Latvijas pilsoņiem un nepilsoņiem, kuri ieguvuši pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saskaņā ar Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punktu. Turklāt, atņemot valsts piešķirto pastāvīgo statusu, tiek aizskartas viņu tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību un pārkāpts tiesiskās paļāvības aizsardzības princips. Pieteikuma iesniedzēju ieskatā, viņu pamattiesību aizskārums ir sagaidāms nākotnē, proti, 2023. gada 1. septembrī, kad nenovēršami beigsies viņiem izsniegto pastāvīgās uzturēšanās atļauju termiņš. Tādējādi tikšot pārkāpts Satversmes 1. pantā ietvertais tiesiskās paļāvības aizsardzības princips, 91. panta pirmajā teikumā paredzētais tiesiskās vienlīdzības princips, kā arī aizskartas Pieteikuma iesniedzējiem Satversmes 96. pantā ietvertās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību.

Personas pamattiesību aizskārums Satversmes tiesas likuma izpratnē ir saprotams tādējādi, ka apstrīdētā norma radījusi vai rada nelabvēlīgas sekas pieteikuma iesniedzējam, piemēram, tiesību norma, kuru persona uzskata par neatbilstošu augstāka juridiska spēka tiesību normai, tai ir piemērota. Tomēr Satversmes tiesa ir atzinusi, ka pamattiesību aizskārums var būt arī nākotnē sagaidāms. Tas nozīmē, ka pastāv pamatota un ticama iespējamība, ka apstrīdētās normas piemērošana varētu radīt nelabvēlīgas sekas konstitucionālās sūdzības iesniedzējam (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12.1. punktu*). Proti, nākotnē sagaidāma aizskāruma gadījumā ir skaidri redzams, ka tas personai agrāk vai vēlāk, bet noteikti radīsies (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2012-16-01 23. punktu*). Vērtējot nākotnē sagaidāmu personas pamattiesību ierobežojumu un izlemjot jautājumu par lietas ierosināšanu, Satversmes tiesa ņem vērā gan risku, ka šis ierobežojums nenovēršami skars konkrēto personu, gan arī iespējamo personas tiesisko interešu aizskārumu (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 22. jūnija sprieduma lietā Nr. 2009-11-01 10. punktu*). Nākotnē sagaidāms aizskārums var būt pamats lietas ierosināšanai un izskatīšanai pēc būtības tikai tādos gadījumos, kad likumā paredzētās nelabvēlīgās sekas, kas personai iestātos tiesību normas piemērošanas gadījumā, radītu tai būtisku kaitējumu (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2012-16-01 23.2. punktu*). Satversmes tiesas kolēģija katrā individuālā gadījumā vērtē šāda aizskāruma esamību un noskaidro, vai ir pamats ierosināt lietu un pēc būtības izvērtēt personas prasījumu.

Pieteikumā ir sniegts pamatojums tam, ka katrs no Pieteikuma iesniedzējiem nespēj izpildīt nosacījumus atkārtotai pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai. Tādējādi pastāv pamatota un ticama iespējamība, ka Pieteikuma iesniedzējiem apstrīdēto normu piemērošanas rezultātā iestāsies nelabvēlīgas sekas, radot viņiem būtisku kaitējumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēji ir tiesīgi iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Tā kā pieteikumā ir pamatots, ka apstrīdētās normas radīs pamattiesību aizskārumu nākotnē, uz izskatāmo pieteikumu nav attiecināmas Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā un ceturtajā daļā noteiktās prasības.

7. Pieteikumā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 1. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 96. pantam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Tas atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

8. Pieteikuma iesniedzēji arī lūguši izskatīt lietu prioritārā kārtībā.

Satversmes tiesa izskata lietas Satversmes tiesas likumā noteiktā termiņā. Saskaņā ar šā likuma 22. panta desmito daļu jautājumu par tiesas sēdes laiku un vietu tiesa izlemj pēc lietas nodošanas izskatīšanai rīcības sēdē. Tādējādi šā lēmuma 1.2. apakšpunktā minētais lūgums nav kolēģijas kompetencē, un tas ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Imigrācijas likuma pārejas noteikumu 58. punkta un 2022. gada 22. septembra likuma “Grozījumi Imigrācijas likumā” 5. panta, ciktāl ar to izslēgts Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punkts, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 96. pantam” pēc Nataļjas Titimovas (*Natalia Titimova*),

Jeļenas Logunovas (*Elena Logunova*), Oļega Besedska (*Oleg Besedskiy*),
Nataljas Jemeljanovas (*Natalia Emelianova*), Alevtinas Suncovas
(*Alevtina Suntsova*), Natālijas Pavļenko (*Natalia Pavlenko*), Olgas Truškovas
(*Olga Trushkova*), Nikolaja Žuravļova (*Nikolay Zhuravlev*), Nikolaja Proņina
(*Nikolai Pronin*) un Olgas Pastores pieteikuma (pieteikums Nr. 3/2023).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz
2023. gada 6. maijam iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko
apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Atstāt bez izskatīšanas šā lēmuma 1.2. apakšpunktā minēto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Jānis Neimanis